

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — पद पाठः

द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

अवशिष्टकर्माभिधानं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

स॒मिध॒ इति॑ सं—इधः॑ । य॒ज॒ति॒ । व॒स॒न्तम् । ए॒व । ऋ॒तूनाम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । त॒नू॒नपा॒त॒-
मि॒ति॒ त॒नू—न॒पा॒तम् । य॒ज॒ति॒ । ग्री॒ष्मम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । इ॒डः । य॒ज॒ति॒ । व॒रू॒षाः । ए॒व ।
अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । ब॒रू॒हिः । य॒ज॒ति॒ । श॒र॒द॒म् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । स्वा॒हा॒का॒र॒मि॒ति॒ स्वा॒हा—
का॒रम् । य॒ज॒ति॒ । हे॒म॒न्तम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । तस्मा॑त् । स्वा॒हा॒कृ॒ता इति॑ स्वा॒हा—कृ॒ताः ।
हे॒म॒न् । प॒श॒वः । अ॒वेति॑ । सी॒द॒न्ति॒ । स॒मिध॒ इति॑ सं—इधः॑ । य॒ज॒ति॒ । उ॒ष॒सः । ए॒व । दे॒व॒-
ता॒नाम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । त॒नू॒नपा॒त॒मि॒ति॒ त॒नू—न॒पा॒तम् । य॒ज॒ति॒ । य॒ज्ञम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
१ (५०) ॥ [१] ॥ इ॒डः । य॒ज॒ति॒ । प॒शून् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । ब॒रू॒हिः । य॒ज॒ति॒ । प्र॒जा॒मि॒ति॒
प्र—जा॑म् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । स॒मा॒न॒य॒त इति॑ सं—आ॒न॒य॒ते । उ॒प॒भृ॒त इत्यु॑प—भृ॒तः । तेजः॑ ।
वै । आ॒ज्य॑म् । प्र॒जा इति॑ प्र—जाः । ब॒रू॒हिः । प्र॒जा॒स्वि॒ति॒ प्र—जा॑सु । ए॒व । तेजः॑ । द॒धा॒ति॒ ।
स्वा॒हा॒का॒र॒मि॒ति॒ स्वा॒हा—का॒रम् । य॒ज॒ति॒ । वा॒च॑म् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । द॒श । स॒मि॒ति॒ ।
प॒द्य॒न्ते । द॒शा॒रू॒षे॒ति॒ द॒श—अ॒रू॒ष॒रा । वि॒रा॒डि॒ति॒ वि—रा॑ट् । अ॒न्नम् । वि॒रा॒डि॒ति॒ वि—रा॑ट् ।
वि॒रा॒जे॒ति॒ वि—रा॑जा । ए॒व । अ॒न्ना॒द्य॒मि॒त्य॒न्न—अ॒द्य॑म् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । स॒मिध॒ इति॑ सं—इधः॑ ।
य॒ज॒ति॒ । अ॒स्मि॒न् । ए॒व । लो॒के । प्र॒ती॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ति॒ । त॒नू॒नपा॒त॒मि॒ति॒ त॒नू—न॒पा॒तम् । य॒ज॒ति॒ । २
(५०) ॥ [२] ॥ य॒ज्ञे । ए॒व । अ॒न्त॒रि॒ख॒वे । प्र॒ती॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ति॒ । इ॒डः । य॒ज॒ति॒ । प॒शु॒षु । ए॒व ।
प्र॒ती॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ति॒ । ब॒रू॒हिः । य॒ज॒ति॒ । ये । ए॒व । दे॒व॒या॒ना इति॑ दे॒व—या॒नाः । प॒न्था॒नः । ते॒षु ।

ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । स्वा॒हाका॒रमि॑ति स्वाहा—का॒रम् । य॒जति॑ । सु॒वर्ग॑ इति॑ सु॒वः—गे । ए॒व ।
लो॒के । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । ए॒ताव॑न्तः । वै । दे॒वलो॒का इति॑ दे॒व—लो॒काः । ते॒षु । ए॒व । य॒थापूर्॑व॒-
मि॑ति॒ यथा—पूर्॑वम् । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । दे॒वासुरा॑ इति॑ दे॒व—अ॒सुराः । ए॒षु । लो॒केषु॑ । अ॒स्पृ॒र्द्धन्त॑ ।
ते । दे॒वाः । प्र॒याजै॑रिति॑ प्र—या॒जैः । ए॒भ्यः । लो॒केभ्यः॑ । अ॒सुरान् । प्रेति॑ । अ॒नुद॑न्त । तत् ।
प्र॒याजा॑नामि॑ति॒ प्र—या॒जाना॑म् । ३ (५०) ॥ [३] ॥ प्र॒याज॑त्वमि॑ति॒ प्रयाज॑—त्वम् । यस्य॑ ।
ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । प्र॒याजा॑ इति॑ प्र—या॒जाः । इ॒ज्यन्ते॑ । प्रेति॑ । ए॒भ्यः । लो॒केभ्यः॑ । भ्रातृ॑व्यान् ।
नु॒दते॑ । अ॒भिक्राम॑मित्य॒भि—क्राम॑म् । जु॒होति॑ । अ॒भिजि॑त्या इत्य॒भि—जि॒त्यै । यः । वै । प्र॒या॒-
जा॑नामि॑ति॒ प्र—या॒जाना॑म् । मि॒थुन॑म् । वेद॑ । प्रेति॑ । प्र॒जये॑ति॒ प्र—जया॑ । प॒शुभि॑रिति॑ प॒शु—
भिः । मि॒थुनैः॑ । जा॒यते॑ । स॒मिध॑ इति॑ सं—इ॒धः । ब॒ह्वीः । इ॒व । य॒जति॑ । तनू॑नपा॒तमि॑ति॒ तनू॑-
नपा॒तम् । ए॒कम् । इ॒व । मि॒थुन॑म् । तत् । इ॒डः । ब॒ह्वीः । इ॒व । य॒जति॑ । ब॒रुहिः॑ । ए॒कम् । इ॒व ।
मि॒थुन॑म् । तत् । ए॒तत् । वै । प्र॒याजा॑नामि॑ति॒ प्र—या॒जाना॑म् । मि॒थुन॑म् । यः । ए॒वम् । वेद॑ । प्रेति॑ ।
४ (५०) ॥ [४] ॥ प्र॒जये॑ति॒ प्र—जया॑ । प॒शुभि॑रिति॑ प॒शु—भिः । मि॒थुनैः॑ । जा॒यते॑ । दे॒वाना॑म् ।
वै । अ॒नि॒ष्टाः । दे॒वताः॑ । आ॒सन्न॑ । अथ॑ । अ॒सुराः । य॒ज्ञम् । अ॒जिघा॑स्सन्न॑ । ते । दे॒वाः । गा॒यत्री॑म् ।
वी॒ति । औ॒हन्न॑ । प॒ञ्च । अ॒रु॒ष्राणि॑ । प्रा॒चीना॑नि । त्री॒णि । प्र॒तीची॑ना॒नि । ततः॑ । वर्म॑ । य॒ज्ञाय॑ ।
अ॒भ॒वत् । वर्म॑ । य॒ज॒मा॒नाय॑ । यत् । प्र॒याजा॑नू॒याजा॑ इति॑ प्रयाज—अ॒नूया॒जाः । इ॒ज्यन्ते॑ । वर्म॑ ।
ए॒व । तत् । य॒ज्ञाय॑ । क्रि॒यते॑ । वर्म॑ । य॒ज॒मा॒नाय॑ । भ्रातृ॑व्याभि॒भूत्या॑ इति॑ भ्रातृ॒व्य—अ॒भिभू॑त्यै ।
तस्मा॑त् । व॒रूथ॑म् । पु॒रस्ता॑त् । व॒र्षीयः॑ । प॒श्चात् । ह॒सीयः॑ । दे॒वाः । वै । पु॒रा । र॒ख्वोभ्य॑ इति॑
र॒ख्वः—भ्यः । ५ (५०) ॥ [५] ॥ इति॑ । स्वा॒हाका॒रेणे॑ति॒ स्वाहा—का॒रेण॑ । प्र॒याजे॑ष्विति॑ प्र—
या॒जेषु॑ । य॒ज्ञम् । स॒ङ्स्थाप्य॑मि॑ति॒ सं—स्थाप्य॑म् । अ॒पश्य॑न्न । तम् । स्वा॒हाका॒रेणे॑ति॒ स्वाहा—
का॒रेण॑ । प्र॒याजे॑ष्विति॑ प्र—या॒जेषु॑ । स॒मिति॑ । अ॒स्थाप॑यन्न । वी॒ति । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञम् । छि॒न्दन्ति॑ ।
यत् । स्वा॒हाका॒रेणे॑ति॒ स्वाहा—का॒रेण॑ । प्र॒याजे॑ष्विति॑ प्र—या॒जेषु॑ । स॒ङ्स्थाप॑यन्तीति॑ सं—स्थाप॑-
यन्ति॑ । प्र॒याजा॑निति॑ प्र—या॒जान् । इ॒ष्ट्वा । ह॒वी॒र्षिः । अ॒भीति॑ । घा॒रय॑ति॒ । य॒ज्ञस्य॑ । स॒न्तत्या॑ इति॑
सं—त॒त्यै । अथो॑ इति॑ । ह॒विः । ए॒व । अ॒कः । अथो॑ इति॑ । य॒थापूर्॑वमि॑ति॒ यथा—पूर्॑वम् । उपे॑ति ।
ए॒ति । पि॒ता । वै । प्र॒याजा॑ इति॑ प्र—या॒जाः । प्र॒जेति॑ प्र—जा । अ॒नूया॒जा इत्य॑नु—या॒जाः । यत् ।

प्रयाजानिति प्र—याजान्। इष्ट्वा। हवींषि। अभिघारयतीत्यभि—घारयति। पिता। एव। तत्।
 पुत्रेण। साधारणम्। ६ (५०) ॥ [६] ॥ कुरुते। तस्मात्। आहुः। यः। च। एवम्। वेद। यः।
 च। न। कथा। पुत्रस्य। केवलम्। कथा। साधारणम्। पितुः। इति। अस्कन्नम्। एव। तत्।
 यत्। प्रयाजेष्विति प्र—याजेषु। इष्टेषु। स्कन्दति। गायत्री। एव। तेन। गर्भम्। धत्ते। सा।
 प्रजामिति प्र—जाम्। पशून्। यजमानाय। प्रेति। जनयति ॥ [७] ॥

(यजति यज्ञमेवाव रुन्धे तनूनपातय्यजति प्रयाजानां मेववैद प्र रक्षौभ्यः साधारणं पञ्चत्रिंशच्च)

॥ १ ॥

★

चरुषुषी इति। वै। एते इति। यज्ञस्य। यत्। आज्यभागवित्याज्य—भागौ। यत्। आज्यभा-
 गावित्याज्य—भागौ। यजति। चरुषुषी इति। एव। तत्। यज्ञस्य। प्रतीति। दधाति। पूर्वार्द्ध
 इति पूर्व—अर्द्धे। जुहोति। तस्मात्। पूर्वार्द्ध इति पूर्व—अर्द्धे। चरुषुषी इति। प्रबाहुगिति
 प्र—बाहुक्। जुहोति। तस्मात्। प्रबाहुगिति प्र—बाहुक्। चरुषुषी इति। देवलोकमिति देव—
 लोकम्। वै। अग्निना। यजमानः। अन्विति। पश्यति। पितृलोकमिति पितृ—लोकम्। सोमेन।
 उत्तरार्द्ध इत्युत्तर—अर्द्धे। अग्नये। जुहोति। दक्षिणार्द्ध इति दक्षिण—अर्द्धे। सोमाय।
 एवम्। इव। हि। इमौ। लोकौ। अनयोः। लोकयोः। अनुख्यात्या इत्यनु—ख्यात्यै। राजानौ।
 वै। एतौ। देवतानाम्। ८ (५०) ॥ [८] ॥ यत्। अग्नीषोमावित्यग्नी—सोमौ। अन्तरा।
 देवताः। इज्येते इति। देवतानाम्। विधृत्या इति वि—धृत्यै। तस्मात्। राज्ञा। मनुष्याः। विधृता
 इति वि—धृताः। ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म—वादिनः। वदन्ति। किम्। तत्। यज्ञे। यजमानः।
 कुरुते। येन। अन्यतोदत इत्यन्यतः—दतः। च। पशून्। दाधार। उभयतोदत इत्युभयतः—
 दतः। च। इति। ऋचम्। अनूच्येत्यनु—उच्य। आज्यभागस्येत्याज्य—भागस्य। जुषाणेन।
 यजति। तेन। अन्यतोदत इत्यन्यतः—दतः। दाधार। ऋचम्। अनूच्येत्यनु—उच्य। हविषः।
 ऋचा। यजति। तेन। उभयतोदत इत्युभयतः—दतः। दाधार। मूर्द्धन्वतीति मूर्द्धन्न—वती।
 पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या। भवति। मूर्द्धानम्। एव। एनम्। समानानाम्। करोति।
 ९ (५०) ॥ [९] ॥ नियुत्वत्येति नि—युत्वत्या। यजति। भ्रातृव्यस्य। एव। पशून्। नीति।
 युवते। केशिनम्। ह। दाभ्यम्। केशी। सात्यकामिरिति सात्य—कामिः। उवाच। सप्तपदामिति

सप्त—पदाम्। ते। शक्करीम्। श्वः। यज्ञे। प्रयोक्तास इति प्र—योक्तासे। यस्यै। वीर्येण। प्रेति।
जातान्। भ्रातृव्यान्। नुदते। प्रतीति। जनिष्यमाणान्। यस्यै। वीर्येण। उभयोः। लोकयोः।
ज्योतिः। धत्ते। यस्यै। वीर्येण। पूर्वाद्धेनेति पूर्व—अद्धेन। अनङ्गान्। भुनक्ति। जघनाद्धेनेति
जघन—अद्धेन। धेनुः। इति। पुरस्ताल्लख्मेति पुरस्तात्—लख्मा। पुरोनुवाक्येति पुरः—
अनुवाक्या। भवति। जातान्। एव। भ्रातृव्यान्। प्रेति। नुदते। उपरिष्ठाल्लख्मेत्युपरिष्ठात्—
लख्मा। १० (५०) ॥ [१०] ॥ याज्या। जनिष्यमाणान्। एव। प्रतीति। नुदते। पुरस्ता-
ल्लख्मेति पुरस्तात्—लख्मा। पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या। भवति। अस्मिन्। एव।
लोके। ज्योतिः। धत्ते। उपरिष्ठाल्लख्मेत्युपरिष्ठात्—लख्मा। याज्या। अमुष्मिन्। एव। लोके।
ज्योतिः। धत्ते। ज्योतिष्मन्तौ। अस्मै। इमौ। लोकौ। भवतः। यः। एवम्। वेद। पुरस्ताल्ल-
ख्मेति पुरस्तात्—लख्मा। पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या। भवति। तस्मात्। पूर्वाद्धेनेति
पूर्व—अद्धेन। अनङ्गान्। भुनक्ति। उपरिष्ठाल्लख्मेत्युपरिष्ठात्—लख्मा। याज्या। तस्मात्।
जघनाद्धेनेति जघन—अद्धेन। धेनुः। यः। एवम्। वेद। भुङ्क्ते। एनम्। एतौ। वज्रः। आज्यम्।
वज्रः। आज्यभागावित्याज्य—भागौ। ११ (५०) ॥ [११] ॥ वज्रः। वषट्कार इति वषट्—
कारः। त्रिवृतमिति त्रि—वृतम्। एव। वज्रम्। संभृत्येति सं—भृत्य। भ्रातृव्याय। प्रेति। हरति।
अच्छंबङ्कारमित्यच्छंबट्—कारम्। अपगूर्येत्यप—गूर्य। वषट्। करोति। स्तृत्यै। गायत्री। पुरो-
नुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या। भवति। त्रिष्टुक्। याज्या। ब्रह्मन्। एव। लखत्रम्। अन्वारम्भ-
यतीत्यनु—आरम्भयति। तस्मात्। ब्राह्मणः। मुख्यः। मुख्यः। भवति। यः। एवम्। वेद।
प्रेति। एव। एनम्। पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या। आह। प्रेति। नयति। याज्यया।
गमयति। वषट्कारेणेति वषट्—कारेण। एति। एव। एनम्। पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवा-
क्या। दत्ते। प्रेति। यच्छति। याज्यया। प्रतीति। १२ (५०) ॥ [१२] ॥ वषट्कारेणेति वषट्—
कारेण। स्थापयति। त्रिपदेति त्रि—पदा। पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या। भवति। त्रयः। इमे।
लोकाः। एषु। एव। लोकेषु। प्रतीति। तिष्ठति। चतुष्पदेति चतुः—पदा। याज्या। चतुष्पद इति
चतुः—पदः। एव। पशून्। अवेति। रुन्धे। द्यख्पर इति द्वि—अख्परः। वषट्कार इति वषट्—
कारः। द्विपादिति द्वि—पात्। यजमानः। पशुषु। एव। उपरिष्ठात्। प्रतीति। तिष्ठति। गायत्री।

पुरोनुवाक्येति पुरः—अनुवाक्या। भवति। त्रिष्टुक्। याज्या। एषा। वै। सप्तपदेति सप्त—पदा। शक्करी। यत्। वै। एतया। देवाः। अशिखन्। तत्। अशक्नुवन्। यः। एवम्। वेद। शक्नोति। एव। यत्। शिखति ॥ [१३] ॥

(देवतानां करोत्यु परिष्टाल्लख्मा ऽऽज्यभागौ प्रति शक्नोत्येव द्वे च)

॥ २ ॥

प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। देवेभ्यः। यज्ञान्। व्यादिशदिति वि—आदिशत्। सः। आत्मन्। आज्यम्। अधत्त। तम्। देवाः। अब्रुवन्। एषः। वाव। यज्ञः। यत्। आज्यम्। अपीति। एव। नः। अत्र। अस्तु। इति। सः। अब्रवीत्। यजान्। वः। आज्यभागावि-
त्याज्य—भागौ। उपेति। स्तृणान्। अभीति। घारयान्। इति। तस्मात्। यजन्ति। आज्य-
भागावित्याज्य—भागौ। उपेति। स्तृणन्ति। अभीति। घारयन्ति। ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-
वादिनः। वदन्ति। कस्मात्। सत्यात्। यातयामानीति यात—यामानि। अन्यानि। हवींषि।
अयातयाममित्ययात—यामम्। आज्यम्। इति। प्राजापत्यमिति प्राजा—पत्यम्। १४ (५०)
॥ [१४] ॥ इति। ब्रूयात्। अयातयामेत्ययात—यामा। हि। देवानाम्। प्रजापतिरिति प्रजा—
पतिः। इति। छन्दांसि। देवेभ्यः। अपेति। अक्रामन्। न। वः। अभागानि। हव्यम्।
वख्यामः। इति। तेभ्यः। एतत्। चतुरवत्तमिति चतुः—अवत्तम्। आधारयन्। पुरोनुवाक्याया
इति पुरः—अनुवाक्यायै। याज्यायै। देवतायै। वषट्कारायेति वषट्—कारायं। यत्। चतुरवत्त-
मिति चतुः—अवत्तम्। जुहोति। छन्दांसि। एव। तत्। प्रीणाति। तानि। अस्य। प्रीतानि।
देवेभ्यः। हव्यम्। वहन्ति। अङ्गिरसः। वै। इतः। उत्तमा इत्युत्—तमाः। सुवर्गमिति सुवः—
गम्। लोकम्। आयन्। तत्। ऋषयः। यज्ञवास्त्विति यज्ञ—वास्तु। अभ्यवायन्नित्यभि—
अवायन्। ते। १५ (५०) ॥ [१५] ॥ अपश्यन्। पुरोडाशम्। कूर्मम्। भूतम्। सर्पन्तम्।
तम्। अब्रुवन्। इन्द्राय। ध्रियस्व। बृहस्पतये। ध्रियस्व। विश्वेभ्यः। देवेभ्यः। ध्रियस्व।
इति। सः। न। अदिध्रियत्। तम्। अब्रुवन्। अग्नये। ध्रियस्व। इति। सः। अग्नये। अदिध्रे-
यत्। यत्। आग्नेयः। अष्टाकपाल इत्यष्टा—कपालः। अमावास्यायामित्यमा—वास्यायाम्।
च। पौर्णमास्यामिति पौर्ण—मास्याम्। च। अच्युतः। भवति। सुवर्गस्येति सुवः—गस्य।

लो॒कस्य॑ । अ॒भिजि॑त्या इत्य॒भि—जि॒त्यै । तम् । अ॒ब्रुव॑न्न । क॒था । अ॒हा॒स्थाः । इति॑ । अनु॒पा॒क्त इत्य॑नुप—अ॒क्तः । अ॒भूव॑म् । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । यथा॑ । अ॒रु॒षः । अनु॒पा॒क्त इत्य॑नुप—अ॒क्तः । १६ (५०) ॥ [१६] ॥ अ॒वा॒च्छ॒तीत्य॑व—ऋ॒च्छति॑ । ए॒वम् । अ॒वेति॑ । आ॒रम् । इति॑ । उ॒परि॑ष्टात् । अ॒भ्यज्ये॑त्य॒भि—अ॒ज्य । अ॒धस्ता॑त् । उ॒पेति॑ । अ॒न॒क्ति । सु॒वर्ग॑स्येति॑ सु॒वः—ग॒स्य । लो॒कस्य॑ । स॒म॒ष्ट्या इति॑ सं—अ॒ष्ट्यै । सर्वा॑णि । क॒पाला॑नि । अ॒भीति॑ । प्र॒थय॑ति । ताव॑तः । पु॒रोडा॑शान् । अ॒मुष्मि॑न्न । लो॒के । अ॒भीति॑ । ज॒यति॑ । यः । वि॒दग्ध॑ इति॑ वि—द॒ग्धः । सः । नैरु॒ऋत॑ इति॑ नैः—ऋ॒तः । यः । अ॒श्रुतः॑ । सः । रौ॒द्रः । यः । श्रु॒तः । सः । स॒दे॒व इति॑ स—दे॒वः । तस्मा॑त् । अ॒वि॒दह॑तेत्य॒वि—द॒हता॑ । श्र॒न्त॒कृत्य॑ इति॑ श्र॒तं—कृ॒त्यः । स॒दे॒व॒त्वायेति॑ स॒दे॒व—त्वाय॑ । भ॒स्मना॑ । अ॒भीति॑ । वा॒स॒यति॑ । तस्मा॑त् । मा॒सेन॑ । अ॒स्थि॑ । छ॒न्नम् । वे॒देन॑ । अ॒भीति॑ । वा॒स॒यति॑ । तस्मा॑त् । १७ (५०) ॥ [१७] ॥ के॒शैः । शि॒रः । छ॒न्नम् । प्र॒च्युत॑मिति॑ प्र—च्यु॒तम् । वै । ए॒तत् । अ॒स्मात् । लो॒कात् । अ॒ग॒तम् । दे॒वलो॑कमिति॑ दे॒व—लो॒कम् । यत् । श्रु॒तम् । ह॒विः । अ॒न॒भिघा॑रित॒मि॒त्य॒न॒भि—घा॑रित॒म् । अ॒भिघा॑र्येत्य॒भि—घा॑र्य । उ॒दि॒ति । वा॒स॒यति॑ । दे॒व॒त्रेति॑ दे॒व—त्रा । ए॒व । ए॒तत् । ग॒म॒यति॑ । य॒दि । ए॒कम् । क॒पाल॑म् । न॒श्येत् । ए॒कः । मा॒सः । स॒व्व॒थ्स॒रस्येति॑ सं—व॒थ्स॒रस्य॑ । अ॒न॒वे॒त इत्य॑न॒व—इ॒तः । स्या॑त् । अथ॑ । य॒ज॒मानः॑ । प्रेति॑ । मी॒ये॒त । यत् । द्वे इति॑ । न॒श्ये॒ताम् । द्वौ । मा॒सौ । स॒व्व॒थ्स॒रस्येति॑ सं—व॒थ्स॒रस्य॑ । अ॒न॒वे॒ता॒वित्य॑न॒व—इ॒तौ । स्या॑ता॒म् । अथ॑ । य॒ज॒मानः॑ । प्रेति॑ । मी॒ये॒त । स॒ङ्घा॑येति॑ सं—ख्याय॑ । उ॒दि॒ति । वा॒स॒यति॑ । य॒ज॒मान॑स्य । १८ (५०) ॥ [१८] ॥ गो॒पी॒थाय॑ । य॒दि । न॒श्ये॒त् । आ॒श्विन॑म् । द्वि॒क॒पाल॑मिति॑ द्वि—क॒पाल॑म् । नि॒रिति॑ । व॒पे॒त् । द्या॒वा॒पृथि॒व्यमिति॑ द्या॒वा—पृथि॒व्यम् । ए॒क॒क॒पाल॑मित्ये॒क—क॒पाल॑म् । अ॒श्विनौ॑ । वै । दे॒वाना॑म् । भि॒षजौ॑ । ता॒भ्याम् । ए॒व । अ॒स्मै । भे॒षज॑म् । क॒रोति॑ । द्या॒वा॒पृथि॒व्य इति॑ द्या॒वा—पृथि॒व्यः । ए॒क॒क॒पाल॑ इत्ये॒क—क॒पालः॑ । भ॒वति॑ । अ॒न॒योः॑ । वै । ए॒तत् । न॒श्यति॑ । यत् । न॒श्यति॑ । अ॒न॒योः॑ । ए॒व । ए॒तत् । वि॒न्दति॑ । प्र॒ति॒ष्ठित्या॑ इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै ॥ [१९] ॥

(प्राजापत्यं ते ऽरुषोऽनुपाक्तो वेदेनाभि वासयति तस्माद् यजमानस्य द्वात्रिंशच्च)

॥ ३ ॥

देवस्य॑ । त्वा॑ । स॒वि॒तुः । प्र॒स॒व इति॑ प्र—स॒वे । इति॑ । स्फ्य॑म् । एति॑ । द॒त्ते । प्रसू॑त्या इति॑ प्र—
सू॒त्यै । अ॒श्विनोः॑ । बा॒हुभ्या॑मिति॑ बा॒हु—भ्या॑म् । इति॑ । आ॒ह । अ॒श्विनोः॑ । हि । दे॒वाना॑म् । अ॒ध्व॒र्यू
इति॑ । आस्ता॑म् । पू॒ष्णः । ह॒स्ताभ्या॑म् । इति॑ । आ॒ह । य॒त्यै॑ । श॒तभृ॑ष्टिरिति॑ श॒त—भृ॑ष्टिः । अ॒सि ।
वा॒नस्प॑त्यः । द्वि॒षतः॑ । व॒धः । इति॑ । आ॒ह । वज्र॑म् । ए॒व । तत् । स॒मिति॑ । श्य॒ति । भ्रातृ॑व्याय ।
प्र॒ह॒रि॒ष्य॒न्निति॑ प्र—ह॒रि॒ष्य॒न्न । स्त॒म्ब॒य॒जुरिति॑ स्त॒म्ब—य॒जुः । ह॒रति॑ । ए॒ताव॑ती । वै । पृ॒थि॒वी ।
याव॑ती । वेदिः॑ । तस्याः॑ । ए॒ताव॑तः । ए॒व । भ्रातृ॑व्यम् । नि॒रिति॑ । भ॒जति॑ । २० (५०) ॥ [२०] ॥
तस्मा॑त् । न । अ॒भा॒गम् । नि॒रिति॑ । भ॒जन्ति॑ । त्रिः । ह॒रति॑ । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । ए॒भ्यः ।
ए॒व । ए॒नम् । लो॒केभ्यः॑ । नि॒रिति॑ । भ॒जति॑ । तू॒ष्णीम् । च॒तुर्थ॑म् । ह॒रति॑ । अ॒परि॑मिता॒दित्य॑परि—
मि॒तात् । ए॒व । ए॒नम् । नि॒रिति॑ । भ॒जति॑ । उ॒दिति॑ । ह॒न्ति । यत् । ए॒व । अ॒स्याः । अ॒मे॒द्ध्यम् ।
तत् । अ॒पेति॑ । ह॒न्ति । उ॒दिति॑ । ह॒न्ति । तस्मा॑त् । ओष॑धयः । प॒रेति॑ । भ॒वन्ति॑ । मू॒लम् । छि॒न॒त्ति ।
भ्रातृ॑व्यस्य । ए॒व । मू॒लम् । छि॒न॒त्ति । पि॒तृदे॒वत्येति॑ पि॒तृ—दे॒वत्या॑ । अ॒ति॒खा॒तेत्येति॑—खा॒ता ।
इय॑तीम् । ख॒न॒ति । प्र॒जाप॑तिनेति॑ प्र॒जा—प॒तिना॑ । २१ (५०) ॥ [२१] ॥ य॒ज्ञमु॒खेनेति॑ य॒ज्ञ—
मु॒खेन॑ । स॒म्मि॒तामिति॑ सं—मि॒ताम् । एति॑ । प्र॒ति॒ष्ठाया॑ इति॑ प्र॒ति—स्था॑यै । ख॒न॒ति । य॒ज॒मान॑म् ।
ए॒व । प्र॒ति॒ष्ठामिति॑ प्र॒ति—स्था॑म् । ग॒म॒यति॑ । द॒र्खि॑णतः । व॒र्षी॑यसीम् । क॒रोति॑ । दे॒व॒य॒ज॒न॒स्येति॑ दे॒व—य॒ज॒न॒स्य । ए॒व । रू॒पम् । अ॒कः । पु॒री॒ष॒वती॑मिति॑ पु॒री॒ष—व॒तीम् । क॒रोति॑ । प्र॒जेति॑
प्र—जा । वै । प॒श॒वः । पु॒री॒षम् । प्र॒ज॒येति॑ प्र—ज॒या । ए॒व । ए॒नम् । प॒शुभि॑रिति॑ प॒शु—भिः ।
पु॒री॒ष॒वन्त॑मिति॑ पु॒री॒ष—व॒न्तम् । क॒रोति॑ । उ॒त्तर॑मि॒त्युत्—तर॑म् । प॒रि॒ग्रा॒हमिति॑ प॒रि—ग्रा॒हम् ।
प॒रीति॑ । गृ॒ह्णा॒ति । ए॒ताव॑ती । वै । पृ॒थि॒वी । याव॑ती । वेदिः॑ । तस्याः॑ । ए॒ताव॑तः । ए॒व । भ्रातृ॑व्यम् ।
नि॒र्भ॒ज्येति॑ निः—भ॒ज्य । आ॒त्म॒ने । उ॒त्तर॑मि॒त्युत्—तर॑म् । प॒रि॒ग्रा॒हमिति॑ प॒रि—ग्रा॒हम् । प॒रीति॑ ।
गृ॒ह्णा॒ति । क्रू॒रम् । इ॒व । वै । २२ (५०) ॥ [२२] ॥ ए॒तत् । क॒रोति॑ । यत् । वेदि॑म् । क॒रोति॑ । धाः ।
अ॒सि । स्व॒धेति॑ स्व—धा । अ॒सि । इति॑ । यो॒यु॒प्य॒ते । शान्त्यै॑ । प्रो॒ख्ख॑णीरिति॑ प्र—उ॒ख्ख॑णीः ।
एति॑ । सा॒द॒यति॑ । आपः॑ । वै । र॒ख्खो॒घ्नीरिति॑ र॒ख्खः—घ्नीः । र॒ख्ख॑साम् । अ॒प॒ह॒त्या इत्य॑प—ह॒त्यै ।
स्फ्य॑स्य । व॒र्त्म॑न् । सा॒द॒यति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । स॒न्त॒त्या इति॑ सं—त॒त्यै । यम् । द्वि॒ष्यात् । तम् । ध्या॒येत् ।
शु॒चा । ए॒व । ए॒नम् । अ॒र्प॒यति॑ ॥ [२३] ॥

(भजति प्रजापतिने व वै त्रयस्त्रिंशच्च)

॥ ४ ॥

★

ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म—वादिनः । वदन्ति । अद्भिरित्यत्—भिः । हवींषि । प्रेति । और्खीः ।
 केन । अपः । इति । ब्रह्मणा । इति । ब्रूयात् । अद्भिरित्यत्—भिः । हि । एव । हवींषि ।
 प्रोर्खतीति प्र—उर्खति । ब्रह्मणा । अपः । इद्ध्माबर्हिरितीद्ध्मा—बर्हिः । प्रेति । उर्खति ।
 मेद्ध्याम् । एव । एनत् । करोति । वेदिम् । प्रेति । उर्खति । ऋखा । वै । एषा । अलोमका ।
 अमेद्ध्या । यत् । वेदिः । मेद्ध्याम् । एव । एनाम् । करोति । दिवे । त्वा । अन्तरिखाय । त्वा ।
 पृथिव्यै । त्वा । इति । बर्हिः । आसाद्येत्या—साद्य । प्रेति । २४ (५०) ॥ [२४] ॥ उर्खति ।
 एभ्यः । एव । एनत् । लोकेभ्यः । प्रेति । उर्खति । क्रूरम् । इव । वै । एतत् । करोति । यत् ।
 खनति । अपः । नीति । नयति । शान्त्यै । पुरस्तात् । प्रस्तरमिति प्र—स्तरम् । गृह्णाति । मुख्यम् ।
 एव । एनम् । करोति । इयन्तम् । गृह्णाति । प्रजापतिनेति प्रजा—पतिना । यज्ञमुखेनेति यज्ञ—
 मुखेन । सम्मितमिति सं—मितम् । बर्हिः । स्तृणाति । प्रजा इति प्र—जाः । वै । बर्हिः ।
 पृथिवी । वेदिः । प्रजा इति प्र—जाः । एव । पृथिव्याम् । प्रतीति । स्थापयति । अनतिदृश्जमित्य-
 नति—दृश्जम् । स्तृणाति । प्रजयेति प्र—जया । एव । एनम् । पशुभिरिति पशु—भिः । अनति-
 दृश्जमित्यनति—दृश्जम् । करोति । २५ (५०) ॥ [२५] ॥ उत्तरमित्युत्—तरम् । बर्हिषः ।
 प्रस्तरमिति प्र—स्तरम् । सादयति । प्रजा इति प्र—जाः । वै । बर्हिः । यजमानः । प्रस्तर
 इति प्र—स्तरः । यजमानम् । एव । अयजमानात् । उत्तरमित्युत्—तरम् । करोति । तस्मात् ।
 यजमानः । अयजमानात् । उत्तर इत्युत्—तरः । अन्तः । दधाति । व्यावृत्त्या इति वि—
 आवृत्त्यै । अनक्ति । हविष्कृतमिति हविः—कृतम् । एव । एनम् । सुवर्गमिति सुवः—गम् ।
 लोकम् । गमयति । त्रेधा । अनक्ति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः । एव । एनम् । लोकेभ्यः ।
 अनक्ति । न । प्रतीति । शृणाति । यत् । प्रतिशृणीयादिति प्रति—शृणीयात् । अनूद्ध्वम्भावुकमि-
 त्यनूद्ध्वं—भावुकम् । यजमानस्य । स्यात् । उपरि । इव । प्रेति । हरति । २६ (५०) ॥ [२६] ॥
 उपरि । इव । हि । सुवर्ग इति सुवः—गः । लोकः । नीति । यच्छति । वृष्टिम् । एव । अस्मै ।
 नीति । यच्छति । न । अत्यग्रमित्यति—अग्रम् । प्रेति । हरेत् । यत् । अत्यग्रमित्यति—अग्रम् ।

प्रहरेदिति प्र—हरेत्। अत्यासारिणीत्यति—आसारिणी। अदध्वर्योः। नाशुका। स्यात्। न।
 पुरस्तात्। प्रतीति। अस्येत्। यत्। पुरस्तात्। प्रत्यस्येदिति प्रति—अस्येत्। सुवर्गादिति सुवः—
 गात्। लोकात्। यजमानम्। प्रतीति। नुदेत्। प्राञ्चम्। प्रेति। हरति। यजमानम्। एव। सुव-
 र्गमिति सुवः—गम्। लोकम्। गमयति। न। विष्वञ्चम्। वीति। युयात्। यत्। विष्वञ्चम्।
 वियुयादिति वि—युयात्। २७ (५०) ॥ [२७] ॥ स्त्री। अस्य। जायेत। ऊर्ध्वम्। उदिति।
 यौति। ऊर्ध्वम्। इव। हि। पुंसः। पुमान्। एव। अस्य। जायते। यत्। स्फ्येन। वा। उपवेषे-
 णेत्युप—वेषेण। वा। योयुष्येत। स्तृतिः। एव। अस्य। सा। हस्तेन। योयुष्यते। यजमानस्य।
 गोपीथाय। ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म—वादिनः। वदन्ति। किम्। यज्ञस्य। यजमानः। इति। प्रस्तर
 इति प्र—स्तरः। इति। तस्य। कं। सुवर्ग इति सुवः—गः। लोकः। इति। आहवनीय इत्या—
 हवनीयः। इति। ब्रूयात्। यत्। प्रस्तरमिति प्र—स्तरम्। आहवनीय इत्या—हवनीये। प्रहर-
 तीति प्र—हरति। यजमानम्। एव। २८ (५०) ॥ [२८] ॥ सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकम्।
 गमयति। वीति। वै। एतत्। यजमानः। लिशते। यत्। प्रस्तरमिति प्र—स्तरम्। योयुष्यन्ते।
 बरुहिः। अनु। प्रेति। हरति। शान्त्यै। अनारम्भण इत्यना—रम्भणः। इव। वै। एतरहि।
 अदध्वर्युः। सः। ईश्वरः। वेपनः। भवितोः। ध्रुवा। असि। इति। इमाम्। अभीति। मृशति।
 इयम्। वै। ध्रुवा। अस्याम्। एव। प्रतीति। तिष्ठति। न। वेपनः। भवति। अगा(३)न्। अग्नी-
 दित्यग्नि—इत्। इति। आह। यत्। ब्रूयात्। अगन्न। अग्निः। इति। अग्नौ। अग्निम्। गमयेत्।
 निरिति। यजमानम्। सुवर्गादिति सुवः—गात्। लोकात्। भजेत्। अगन्न। इति। एव। ब्रूयात्।
 यजमानम्। एव। सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकम्। गमयति ॥ [२९] ॥

(आसाद्य प्रा नतिदृशं करोति हरति वियुयाद् यजमानमेवाऽग्निरिति सप्तदश च)

॥ ५ ॥

★

अग्नेः। त्रयः। ज्यायांसः। भ्रातरः। आसन्न। ते। देवेभ्यः। हव्यम्। वहन्तः। प्रेति। अमी-
 यन्त। सः। अग्निः। अबिभेत्। इत्थम्। वाव। स्यः। आर्तिम्। एति। अरिष्यति। इति। सः।
 निलायत। सः। अपः। प्रेति। अविशत्। तम्। देवताः। प्रैषमिति प्र—एषम्। ऐच्छन्। तम्।
 मथस्यः। प्रेति। अब्रवीत्। तम्। अशपत्। धियाधियेति धिया—धिया। त्वा। वद्ध्यासुः। यः।

मा। प्रेति। अवोचः। इति। तस्मात्। मथस्यम्। धियाधियेति धिया—धिया। घ्नन्ति। शप्तः।
 ३० (५०) ॥ [३०] ॥ हि। तम्। अन्विति। अविन्दन्न। तम्। अब्रुवन्न। उपेति। नः। एति।
 वर्तस्व। हव्यम्। नः। वह। इति। सः। अब्रवीत्। वरम्। वृणै। यत्। एव। गृहीतस्य। अहु-
 तस्य। बहिः परिधीति बहिः—परिधि। स्कन्दात्। तत्। मे। भ्रातृणाम्। भागधेयमिति भाग-
 धेयम्। असत्। इति। तस्मात्। यत्। गृहीतस्य। अहुतस्य। बहिः परिधीति बहिः—परिधि।
 स्कन्दति। तेषाम्। तत्। भागधेयमिति भाग—धेयम्। तान्। एव। तेन। प्रीणाति। परिधीनिति
 परि—धीन्। परीति। दधाति। रख्षसाम्। अपहत्या इत्यप—हत्यै। समिति। स्पर्शयति। ३१
 (५०) ॥ [३१] ॥ रख्षसाम्। अनन्ववचारायेत्यननु—अवचाराय। न। पुरस्तात्। परीति।
 दधाति। आदित्यः। हि। एव। उद्यन्नित्युत्—यन्न। पुरस्तात्। रख्षांसि। अपहन्तीत्यप—
 हन्ति। ऊर्ध्वे इति। समिधाविति सं—इधौ। एति। दधाति। उपरिष्ठात्। एव। रख्षांसि।
 अपेति। हन्ति। यजुषा। अन्याम्। तूष्णीम्। अन्याम्। मिथुनत्वायेति मिथुन—त्वाय। द्वे इति।
 एति। दधाति। द्विपादिति द्वि—पात्। यजमानः। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। ब्रह्मवादिन
 इति ब्रह्म—वादिनः। वदन्ति। सः। तु। वै। यजेत। यः। यज्ञस्य। आर्त्या। वसीयान्। स्यात्।
 इति। भूपतय इति भू—पतये। स्वाहा। भुवनपतय इति भुवन—पतये। स्वाहा। भूतानाम्। ३२
 (५०) ॥ [३२] ॥ पतये। स्वाहा। इति। स्कन्नम्। अन्विति। मन्त्रयेत्। यज्ञस्य। एव। तत्।
 आर्त्या। यजमानः। वसीयान्। भवति। भूयसीः। हि। देवताः। प्रीणाति। जामि। वै। एतत्।
 यज्ञस्य। क्रियते। यत्। अन्वञ्चौ। पुरोडाशौ। उपांशुयाजमित्युपांशु—याजम्। अन्तरा।
 यजति। अजामित्वायेत्यजामि—त्वाय। अथो इति। मिथुनत्वायेति मिथुन—त्वाय। अग्निः।
 अमुष्मिन्न। लोके। आसीत्। यमः। अस्मिन्न। ते। देवाः। अब्रुवन्न। एति। इत्। इमौ। वि।
 परीति। ऊहाम्। इति। अन्नाद्येनेत्यन्न—अद्येन। देवाः। अग्निम्। ३३ (५०) ॥ [३३] ॥ उपा-
 मन्त्रयन्तेत्युप—अमन्त्रयन्त। राज्येन। पितरः। यमम्। तस्मात्। अग्निः। देवानाम्। अन्नाद
 इत्यन्न—अदः। यमः। पितृणाम्। राजा। यः। एवम्। वेद। प्रेति। राज्यम्। अन्नाद्यमित्यन्न—
 अद्यम्। आप्नोति। तस्मै। एतत्। भागधेयमिति भाग—धेयम्। प्रेति। अयच्छन्न। यत्। अग्नये।
 स्विष्टकृत इति स्विष्ट—कृते। अवद्यन्तीत्यव—द्यन्ति। यत्। अग्नये। स्विष्टकृत इति स्विष्ट—

कृते। अवद्यतीत्यव—द्यति। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। एव। तत्। रुद्रम्। समिति। अर्द्ध-
यति। सकृत्सकृदिति सकृत्—सकृत्। अवेति। द्यति। सकृत्। इव। हि। रुद्रः। उत्तरार्द्धादि-
त्युत्तर—अर्द्धात्। अवेति। द्यति। एषा। वै। रुद्रस्य। ३४ (५०) ॥ [३४] ॥ दिक्। स्वायाम्।
एव। दिशि। रुद्रम्। निरवदयत इति निः—अवदयते। द्विः। अभीति। घारयति। चतुरवत्तस्येति
चतुः—अवत्तस्य। आस्यै। पशवः। वै। पूर्वाः। आहुतय इत्या—हुतयः। एषः। रुद्रः। यत्।
अग्निः। यत्। पूर्वाः। आहुतीरित्या—हुतीः। अभीति। जुहुयात्। रुद्राय। पशून्। अपीति।
दद्ध्यात्। अपशुः। यजमानः। स्यात्। अतिहायेत्यति—हाय। पूर्वाः। आहुतीरित्या—हुतीः।
जुहोति। पशूनाम्। गोपीथाय ॥ [३५] ॥

(शप्तः स्पर्शयति भूतानां मग्निं रुद्रस्य सप्तत्रिंशच्च)

॥ ६ ॥

★

मनुः। पृथिव्याः। यज्ञियम्। ऐच्छत्। सः। घृतम्। निषिक्तमिति नि—सिक्तम्। अविन्दत्।
सः। अब्रवीत्। कः। अस्य। ईश्वरः। यज्ञे। अपीति। कर्तौः। इति। तौ। अब्रूताम्। मित्रा-
वरुणाविति मित्रा—वरुणौ। गोः। एव। आवम्। ईश्वरौ। कर्तौः। स्वः। इति। तौ। ततः।
गाम्। समिति। ऐरयताम्। सा। यत्रयत्रेति यत्र—यत्र। न्यक्रामदिति नि—अक्रामत्। ततः।
घृतम्। अपीड्यत्। तस्मात्। घृतपदीति घृत—पदी। उच्यते। तत्। अस्यै। जन्म। उपहृतमि-
त्युप—हृतम्। रथन्तरमिति रथं—तरम्। सह। पृथिव्या। इति। आह। ३६ (५०) ॥ [३६] ॥
इयम्। वै। रथन्तरमिति रथं—तरम्। इमाम्। एव। सह। अन्नाद्येनेत्यन्न—अद्येन। उपेति।
हयते। उपहृतमित्युप—हृतम्। वामदेव्यमिति वाम—देव्यम्। सह। अन्तरिक्षेण। इति।
आह। पशवः। वै। वामदेव्यमिति वाम—देव्यम्। पशून्। एव। सह। अन्तरिक्षेण। उपेति।
हयते। उपहृतमित्युप—हृतम्। बृहत्। सह। दिवा। इति। आह। ऐरम्। वै। बृहत्। इराम्।
एव। सह। दिवा। उपेति। हयते। उपहृता इत्युप—हृताः। सप्त। होत्राः। इति। आह। होत्राः।
एव। उपेति। हयते। उपहृतेत्युप—हृता। धेनुः। ३७ (५०) ॥ [३७] ॥ सहरषभेति सह—
ऋषभा। इति। आह। मिथुनम्। एव। उपेति। हयते। उपहृत इत्युप—हृतः। भर्षः। सखा।
इति। आह। सोमपीथमिति सोम—पीथम्। एव। उपेति। हयते। उपहृता(४)इत्युप—हृता(३)।

हौं इति। इति। आह। आत्मानम्। एव। उपेति। ह्यते। आत्मा। हि। उपहृतानामित्युप—
हृतानाम्। वसिष्ठः। इडाम्। उपेति। ह्यते। पशवः। वै। इडाम्। पशून्। एव। उपेति। ह्यते।
चतुः। उपेति। ह्यते। चतुष्पाद इति चतुः—पादः। हि। पशवः। मानवी। इति। आह।
मनुः। हि। एताम्। ३८ (५०) ॥ [३८] ॥ अग्रे। अपश्यत्। घृतपदीति घृत—पदी। इति।
आह। यत्। एव। अस्यै। पदात्। घृतम्। अपीड्यत्। तस्मात्। एवम्। आह। मैत्रावरुणीति
मैत्रा—वरुणी। इति। आह। मित्रावरुणाविति मित्रा—वरुणौ। हि। एनाम्। समैरयतामिति
सं—ऐरयताम्। ब्रह्म। देवकृतमिति देव—कृतम्। उपहृतमित्युप—हृतम्। इति। आह। ब्रह्म।
एव। उपेति। ह्यते। दैव्याः। अदध्वर्यवः। उपहृता इत्युप—हृताः। उपहृता इत्युप—हृताः।
मनुष्याः। इति। आह। देवमनुष्यानि देव—मनुष्यान्। एव। उपेति। ह्यते। ये। इमम्।
यज्ञम्। अवान्। ये। यज्ञपतिमिति यज्ञ—पतिम्। वर्द्धान्। इति। आह। ३९ (५०) ॥ [३९] ॥
यज्ञाय। च। एव। यजमानाय। च। आशिषमित्या—शिषम्। एति। शास्ते। उपहृते इत्युप—
हृते। द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी। इति। आह। द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी। एव।
उपेति। ह्यते। पूर्वजे इति पूर्व—जे। ऋतावरी इत्युत—वरी। इति। आह। पूर्वजे इति पूर्व—जे।
हि। एते इति। ऋतावरी इत्युत—वरी। देवी इति। देवपुत्रे इति देव—पुत्रे। इति। आह। देवी
इति। हि। एते इति। देवपुत्रे इति देव—पुत्रे। उपहृत इत्युप—हृतः। अयम्। यजमानः। इति।
आह। यजमानम्। एव। उपेति। ह्यते। उत्तरस्यामित्युत—तरस्याम्। देवयज्यायामिति देव—
यज्यायाम्। उपहृत इत्युप—हृतः। भूयसि। हविष्करण इति हविः—करणे। उपहृत इत्युप—
हृतः। दिव्ये। धामन्। उपहृत इत्युप—हृतः। ४० (५०) ॥ [४०] ॥ इति। आह। प्रजेति प्र—
जा। वै। उत्तरेत्युत—तरा। देवयज्येति देव—यज्या। पशवः। भूयः। हविष्करणमिति हविः—
करणम्। सुवर्ग इति सुवः—गः। लोकः। दिव्यम्। धाम। इदम्। असि। इदम्। असि। इति।
एव। यज्ञस्य। प्रियम्। धाम। उपेति। ह्यते। विश्वम्। अस्य। प्रियम्। उपहृतमित्युप—हृतम्।
इति। आह। अछम्बद्गारमित्यछम्बट्—कारम्। एव। उपेति। ह्यते ॥ [४१] ॥

(आह घेनु रेतां वर्धनित्याह धामन्नुपहृत श्वतुस्त्रिंशच्च)

॥ ७ ॥

पशवः। वै। इडा। स्वयम्। एति। दत्ते। कामम्। एव। आत्मना। पशूनाम्। एति। दत्ते।
न। हि। अन्यः। कामम्। पशूनाम्। प्रयच्छतीति प्र—यच्छति। वाचः। पतये। त्वा। हुतम्।
प्रेति। अश्जामि। इति। आह। वाचम्। एव। भागधेयेनेति भाग—धेयेन। प्रीणाति। सदसः।
पतये। त्वा। हुतम्। प्रेति। अश्जामि। इति। आह। स्वगाकृत्या इति स्वगा—कृत्यै। चतु-
रवत्तमिति चतुः—अवत्तम्। भवति। हविः। वै। चतुरवत्तमिति चतुः—अवत्तम्। पशवः।
चतुरवत्तमिति चतुः—अवत्तम्। यत्। होता। प्राश्नीयादिति प्र—अश्नीयात्। होता। ४२
(५०) ॥ [४२] ॥ आर्तिम्। एति। ऋच्छेत्। यत्। अग्नौ। जुहुयात्। रुद्राय। पशून्। अपीति।
दद्ध्यात्। अपशुः। यजमानः। स्यात्। वाचः। पतये। त्वा। हुतम्। प्रेति। अश्जामि। इति।
आह। परोरुषमिति परः—अरुषम्। एव। एनत्। जुहोति। सदसः। पतये। त्वा। हुतम्। प्रेति।
अश्जामि। इति। आह। स्वगाकृत्या इति स्वगा—कृत्यै। प्रेति। अश्जन्ति। तीर्थे। एव। प्रेति।
अश्जन्ति। दर्विषणाम्। ददाति। तीर्थे। एव। दर्विषणाम्। ददाति। वीति। वै। एतत्। यज्ञम्।
४३ (५०) ॥ [४३] ॥ छिन्दन्ति। यत्। मद्ध्यतः। प्राश्जन्तीति प्र—अश्जन्ति। अद्भि-
रित्यत्—भिः। मार्जयन्ते। आपः। वै। सर्वाः। देवताः। देवताभिः। एव। यज्ञम्। समिति।
तन्वन्ति। देवाः। वै। यज्ञात्। रुद्रम्। अन्तः। आयन्न। सः। यज्ञम्। अविद्ध्यत्। तम्।
देवाः। अभि। समिति। अगच्छन्त। कल्पताम्। नः। इदम्। इति। ते। अब्रुवन्न। स्विष्ट-
मिति सु—इष्टम्। वै। नः। इदम्। भविष्यति। यत्। इमम्। राधयिष्यामः। इति। तत्। स्विष्ट-
कृत इति स्विष्ट—कृतः। स्विष्टकृत्वमिति स्विष्टकृत्—त्वम्। तस्य। आविद्धमित्या—विद्धम्।
निरिति। ४४ (५०) ॥ [४४] ॥ अकृन्तन्न। यवेन। सम्मितमिति सं—मितम्। तस्मात्। यव-
मात्रमिति यव—मात्रम्। अवेति। द्येत्। यत्। ज्यायः। अवद्येदित्यव—द्येत्। रोपयेत्। तत्।
यज्ञस्य। यत्। उपेति। च। स्तृणीयात्। अभीति। च। धारयेत्। उभयतः सङ्श्रयायीत्युभ-
यतः—सङ्श्रयायि। कुर्यात्। अवदायेत्यव—दाय। अभीति। धारयति। द्विः। समिति। पद्यते।
द्विपादिति द्वि—पात्। यजमानः। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। यत्। तिरश्चीनम्। अति-
हरेदित्यति—हरेत्। अनभिविद्धमित्यनभि—विद्धम्। यज्ञस्य। अभीति। विद्ध्येत्। अग्नेण।
परीति। हरति। तीर्थेन। एव। परीति। हरति। तत्। पूष्णे। परीति। अहरन्न। तत्। ४५

(५०) ॥ [४५] ॥ पूषा। प्राश्येति प्र—अश्य। दतः। अरुणत्। तस्मात्। पूषा। प्रपिष्टभाग
इति प्रपिष्ट—भागः। अदन्तकः। हि। तम्। देवाः। अब्रुवन्न। वीति। वै। अयम्। आर्द्धि। अप्रा-
शित्रिय इत्यप्र—अशित्रियः। वै। अयम्। अभूत्। इति। तत्। बृहस्पतये। परीति। अहरन्न।
सः। अबिभेत्। बृहस्पतिः। इत्थम्। वाव। स्यः। आर्तिम्। एति। अरिष्यति। इति। सः।
एतम्। मन्त्रम्। अपश्यत्। सूर्यस्य। त्वा। चरुषुषा। प्रतीति। पश्यामि। इति। अब्रवीत्।
न। हि। सूर्यस्य। चरुषुः। ४६ (५०) ॥ [४६] ॥ किम्। चन। हिनस्ति। सः। अबिभेत्।
प्रतिगृह्णन्तमिति प्रति—गृह्णन्तम्। मा। हिंसिष्यति। इति। देवस्य। त्वा। सवितुः। प्रसव
इति प्र—सवे। अश्विनोः। बाहुभ्यामिति बाहु—भ्याम्। पूष्णः। हस्ताभ्याम्। प्रतीति। गृह्णामि।
इति। अब्रवीत्। सवितृप्रसूत इति सवितृ—प्रसूतः। एव। एनत्। ब्रह्मणा। देवताभिः। प्रतीति।
अगृह्णात्। सः। अबिभेत्। प्राश्जन्तमिति प्र—अश्जन्तम्। मा। हिंसिष्यति। इति। अग्नेः।
त्वा। आस्येन। प्रेति। अश्जामि। इति। अब्रवीत्। न। हि। अग्नेः। आस्यम्। किम्। चन।
हिनस्ति। सः। अबिभेत्। ४७ (५०) ॥ [४७] ॥ प्राशितमिति प्र—अशितम्। मा। हिंसि-
ष्यति। इति। ब्राह्मणस्य। उदरेण। इति। अब्रवीत्। न। हि। ब्राह्मणस्य। उदरम्। किम्। चन।
हिनस्ति। बृहस्पतेः। ब्रह्मणा। इति। सः। हि। ब्रह्मिष्ठः। अपेति। वै। एतस्मात्। प्राणा इति
प्र—अनाः। क्रामन्ति। यः। प्राशित्रमिति प्र—अशित्रम्। प्राश्जातीति प्र—अश्जाति। अद्भि-
रित्यत्—भिः। मार्जयित्वा। प्राणानिति प्र—अनान्। समिति। मृशते। अमृतम्। वै। प्राणा इति
प्र—अनाः। अमृतम्। आपः। प्राणानिति प्र—अनान्। एव। यथास्थानमिति यथा—स्थानम्।
उपेति। ह्वयते ॥ [४८] ॥

(प्राश्जीयाद्धोता यज्ञं नि रहरन्त चरुषु रास्यं किञ्चन हिनस्ति सौऽबिभे चतुश्चत्वारिंशच्च)

॥ ८ ॥

★

अग्नीध इत्यग्नि—इधे। एति। दधाति। अग्निमुखानित्यग्नि—मुखान्। एव। ऋतून्। प्रीणाति।
समिधमिति सं—इधम्। एति। दधाति। उत्तरासामित्युत्—तरासाम्। आहुतीनामित्या—
हुतीनाम्। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। अथो इति। समिद्धतीति समित्—वति। एव।
जुहोति। परिधीनिति परि—धीन्। समिति। मार्ष्टि। पुनाति। एव। एनान्। सकृत्सकृदिति

सकृत्—सकृत्। समिति। मा॒र्ष्टि॑। परा॒ङ्। इ॒व। हि। ए॒तर॒हि॑। य॒ज्ञः। च॒तुः। समिति। प॒द्यते॑।
चतु॑ष्पाद इति च॒तुः—पा॒दः। प॒शवः॑। प॒शून्। ए॒व। अवे॑ति। रु॒न्धे। ब्र॒ह्म॒न्। प्रेति॑। स्था॒स्या॒मः।
इति॑। आ॒ह॒। अत्र॑। वै। ए॒तर॒हि॑। य॒ज्ञः। श्रि॒तः। ४९ (५०) ॥ [४९] ॥ यत्र॑। ब्र॒ह्मा। यत्र॑।
ए॒व। य॒ज्ञः। श्रि॒तः। त॒तः। ए॒व। ए॒नम्। ए॒ति॑। र॒भते॑। यत्। हस्ते॑न। प्र॒मीवे॑दिति प्र—मीवे॑त्।
वे॒पनः॑। स्या॒त्। यत्। शी॒र्ष्णा॑। शी॒र॒ष॒क्ति॒मानि॑ति शी॒र॒ष॒क्ति—मान्। स्या॒त्। यत्। तूष्णी॑म्।
आसी॑त्। अस॑म्प्र॒त्त इत्य॑सं—प्र॒त्तः। य॒ज्ञः। स्या॒त्। प्रेति॑। ति॒ष्ठ॒। इति॑। ए॒व। ब्रू॒यात्। वा॒चि॒।
वै। य॒ज्ञः। श्रि॒तः। यत्र॑। ए॒व। य॒ज्ञः। श्रि॒तः। त॒तः। ए॒व। ए॒नम्। स॒म्। प्रेति॑। य॒च्छति॑। दे॒व॒।
स॒वि॒तः। ए॒तत्। ते॒। प्रेति॑। ५० (५०) ॥ [५०] ॥ आ॒ह॒। इति॑। आ॒ह॒। प्र॒सू॒त्या इति॑ प्र—
सू॒त्यै॒। बृ॒ह॒स्पतिः॑। ब्र॒ह्मा। इति॑। आ॒ह॒। सः। हि॒। ब्र॒ह्मि॒ष्ठः। सः। य॒ज्ञम्। पा॒हि॒। सः। य॒ज्ञप॑—
ति॒मिति॑ य॒ज्ञ—प॒तिम्। पा॒हि॒। सः। मा॒म्। पा॒हि॒। इति॑। आ॒ह॒। य॒ज्ञाय॑। यज॑मानाय। आ॒त्मने॑।
तेभ्यः॑। ए॒व। आ॒शिष॑मित्या॑—शिष॑म्। ए॒ति॑। शा॒स्ते॒। अना॑त्यै॒। आ॒श्राव्ये॑त्या॑—श्राव्य॑। आ॒ह॒।
दे॒वान्। य॒ज॒। इति॑। ब्र॒ह्म॒वादि॑न् इति॑ ब्र॒ह्म—वादि॑नः। व॒दन्ति॑। इ॒ष्टाः। दे॒वताः॑। अथ॑। क॒तमे॑।
ए॒ते। दे॒वाः। इति॑। छ॒न्दा॑श्सि॒। इति॑। ब्रू॒यात्। गा॒य॒त्रीम्। त्रि॒ष्टुभ॑म्। ५१ (५०) ॥ [५१] ॥
जग॑तीम्। इति॑। अथो॑ इति॑। खलु॑। आ॒हुः। ब्रा॒ह्म॒णाः। वै। छ॒न्दा॑श्सि॒। इति॑। तान्। ए॒व।
तत्। य॒ज॒ति॒। दे॒वाना॑म्। वै। इ॒ष्टाः। दे॒वताः॑। आस॑न्न। अथ॑। अ॒ग्निः। न। उ॒दिति॑। अ॒ज्व॒ल॒त्।
तम्। दे॒वाः। आहु॑तीभिरित्याहु॑ति—भिः। अ॒नू॒या॒जे॒ष्वित्य॑नु—या॒जेषु॑। अ॒न्विति॑। अ॒वि॒न्द॒न्न॒।
यत्। अ॒नू॒या॒जानि॑त्यनु—या॒जान्। यज॑ति। अ॒ग्निम्। ए॒व। तत्। समिति॑। इ॒न्धे॒। ए॒तद्दुः॑। वै।
नाम॑। आ॒सुरः॑। आ॒सीत्। सः। ए॒तर॒हि॑। य॒ज्ञस्य॑। आ॒शिष॑मित्या॑—शिष॑म्। अ॒वृ॒ङ्क्ते॑। यत्।
ब्रू॒यात्। ए॒तत्। ५२ (५०) ॥ [५२] ॥ उ॒। द्या॒वा॒पृथि॑वी इति॑ द्या॒वा—पृथि॑वी। भ॒द्रम्। अ॒भूत्।
इति॑। ए॒तद्दु॑म्। ए॒व। आ॒सुर॑म्। य॒ज्ञस्य॑। आ॒शिष॑मित्या॑—शिष॑म्। ग॒म॒येत्। इ॒दम्। द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी इति॑ द्या॒वा—पृथि॑वी। भ॒द्रम्। अ॒भूत्। इति॑। ए॒व। ब्रू॒यात्। यज॑मानम्। ए॒व। य॒ज्ञस्य॑।
आ॒शिष॑मित्या॑—शिष॑म्। ग॒म॒यति॑। आ॒द॒र्धम्। सू॒क्त॒वा॒कमि॑ति सू॒क्त—वा॒कम्। उ॒त। न॒मो॒वा॒क॒मि॑ति नमः—वा॒कम्। इति॑। आ॒ह॒। इ॒दम्। अ॒रा॒थ॒स्म॒। इति॑। वा॒व॒। ए॒तत्। आ॒ह॒। उ॒प॒श्रित॑
इत्यु॑प—श्रि॒तः। दि॒वः। पृथि॑व्योः। इति॑। आ॒ह॒। द्या॒वा॒पृथि॑व्योरिति॑ द्या॒वा—पृथि॑व्योः। हि॒।

यज्ञः । उपश्रित इत्युप—श्रितः । ओमन्वती इत्योमन्—वती । ते । अस्मिन्न । यज्ञे । यजमान ।
 द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । ५३ (५०) ॥ [५३] ॥ स्ताम् । इति । आह । आशिष-
 मित्या—शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । यत् । ब्रूयात् । सूपावसानेति सु—उपावसाना ।
 च । स्वद्ध्यवसानेति सु—अद्ध्यवसाना । च । इति । प्रमायुक इति प्र—मायुकः । यजमानः ।
 स्यात् । यदा । हि । प्रमीयत इति प्र—मीयते । अथ । इमाम् । उपावस्यतीत्युप—अवस्यति ।
 सूपचरणेति सु—उपचरणा । च । स्वधिचरणेति सु—अधिचरणा । च । इति । एव । ब्रूयात् ।
 वरीयसीम् । एव । अस्मै । गव्यूतिम् । एति । शास्ते । न । प्रमायुक इति प्र—मायुकः । भवति ।
 तयोः । आविदीत्या—विदि । अग्निः । इदम् । हविः । अजुषत । इति । आह । याः । अयाख्म ।
 ५४ (५०) ॥ [५४] ॥ देवताः । ताः । अरीरधाम । इति । वाव । एतत् । आह । यत् । न । निर्दि-
 शेदिति निः—दिशेत् । प्रतिवेशमिति प्रति—वेशम् । यज्ञस्य । आशीरित्या—शीः । गच्छेत् ।
 एति । शास्ते । अयम् । यजमानः । असौ । इति । आह । निर्दिश्येति निः—दिश्य । एव । एनम् ।
 सुवर्गमिति सुवः—गम् । लोकम् । गमयति । आयुः । एति । शास्ते । सुप्रजास्त्वमिति सुप्रजाः—
 त्वम् । एति । शास्ते । इति । आह । आशिषमित्या—शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । सजा-
 तवनस्यामिति सजात—वनस्याम् । एति । शास्ते । इति । आह । प्राणा इति प्र—अनाः । वै ।
 सजाता इति स—जाताः । प्राणानिति प्र—अनान् । एव । ५५ (५०) ॥ [५५] ॥ न । अन्तः ।
 एति । तत् । अग्निः । देवः । देवेभ्यः । वनते । वयम् । अग्नेः । मानुषाः । इति । आह । अग्निः ।
 देवेभ्यः । वनुते । वयम् । मनुष्येभ्यः । इति । वाव । एतत् । आह । इह । गतिः । वामस्य । इदम् ।
 च । नमः । देवेभ्यः । इति । आह । याः । च । एव । देवताः । यजति । याः । च । न । ताभ्यः ।
 एव । उभयीभ्यः । नमः । करोति । आत्मनः । अनात्यै ॥ [५६] ॥

(श्रित स्ते प्र त्रिष्टुभ मेतद् द्यावापृथिवी या अयाख्म प्राणानेव षड्वारिश्शच्च)

॥ ९ ॥

★

देवाः । वै । यज्ञस्य । स्वगाकर्तारमिति स्वगा—कर्तारम् । न । अविन्दन्न । ते । शय्युमिति
 शं—युम् । बारहस्पत्यम् । अब्रुवन्न । इमम् । नः । यज्ञम् । स्वगेति स्व—गा । कुरु । इति । सः ।
 अब्रवीत् । वरम् । वृणै । यत् । एव । अब्राह्मणोक्त इत्यब्राह्मण—उक्तः । अश्रद्धान इत्यश्रत्—

दधानः। यजतै। सा। मे। यज्ञस्य। आशीरित्या—शीः। असत्। इति। तस्मात्। यत्।
 अब्राह्मणोक्त इत्यब्राह्मण—उक्तः। अश्रद्धान इत्यश्रत्—दधानः। यजते। शय्युमिति शं—
 युम्। एव। तस्य। बारहस्पत्यम्। यज्ञस्य। आशीरित्या—शीः। गच्छति। एतत्। मम। इति।
 अब्रवीत्। किम्। मे। प्रजाया इति प्र—जायाः। ५७ (५०) ॥ [५७] ॥ इति। यः। अपगु-
 राता इत्यप—गुरातै। शतेन। यातयात्। यः। निहनदिति नि—हनत्। सहस्रेण। यातयात्।
 यः। लोहितम्। करवत्। यावतः। प्रस्कद्येति प्र—स्कद्य। पांसून्। सङ्गृह्यादिति सं—गृह्यात्।
 तावतः। सव्यथसरानिति सं—वथसरान्। पितृलोकमिति पितृ—लोकम्। न। प्रेति। जानात्।
 इति। तस्मात्। ब्राह्मणाय। न। अपेति। गुरेत्। न। नीति। हन्यात्। न। लोहितम्। कुर्यात्।
 एतावता। ह। एनसा। भवति। तत्। शय्योरिति शं—योः। एति। वृणीमहे। इति। आह।
 यज्ञम्। एव। तत्। स्वगेति स्व—गा। करोति। तत्। ५८ (५०) ॥ [५८] ॥ शय्योरिति शं—
 योः। एति। वृणीमहे। इति। आह। शय्युमिति शं—युम्। एव। बारहस्पत्यम्। भागधेये-
 नेति भाग—धेयेन। समिति। अर्द्धयति। गातुम्। यज्ञाय। गातुम्। यज्ञपतय इति यज्ञ—
 पतये। इति। आह। आशिषमित्या—शिषम्। एव। एताम्। एति। शास्ते। सोमम्। यजति।
 रेतः। एव। तत्। दधाति। त्वष्टारम्। यजति। रेतः। एव। हितम्। त्वष्टा। रूपाणि। वीति।
 करोति। देवानाम्। पत्नीः। यजति। मिथुनत्वायेति मिथुन—त्वाय। अग्निम्। गृहपतिमिति
 गृह—पतिम्। यजति। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। जामि। वै। एतत्। यज्ञस्य। क्रियते।
 ५९ (५०) ॥ [५९] ॥ यत्। आज्येन। प्रयाजा इति प्र—याजाः। इज्यन्ते। आज्येन। पत्नी-
 सय्याजा इति पत्नी—सय्याजाः। ऋचम्। अनूच्येत्यनु—उच्य। पत्नीसय्याजानामिति पत्नी—
 सय्याजानाम्। ऋचा। यजति। अजामित्वायेत्यजामि—त्वाय। अथो इति। मिथुनत्वायेति
 मिथुन—त्वाय। पङ्क्तिप्रायण इति पङ्क्ति—प्रायणः। वै। यज्ञः। पङ्क्त्युदयन इति पङ्क्ति—उदयनः।
 पञ्च। प्रयाजा इति प्र—याजाः। इज्यन्ते। चत्वारः। पत्नीसय्याजा इति पत्नी—सय्याजाः। समि-
 ष्टयजुरिति समिष्ट—यजुः। पञ्चमम्। पङ्क्तिम्। एव। अन्विति। प्रयन्तीति प्र—यन्ति। पङ्क्तिम्।
 अनु। उदिति। यन्ति ॥ [६०] ॥

(प्रजायाः करोति तत् क्रियते त्रयस्त्रिंशच्च)

॥ १० ॥

इ २.६.११.१ □ फदम् युख्व । हि । देवहूतमानिति देव—हूतमान् । अश्वान् । अग्ने ।
रथीः । इव ॥ नीति । होता । पूर्यः । सदः ॥ उत । नः । देव । देवान् । अच्छ । वोचः । विदु-
ष्टर इति विदुः—तरः ॥ श्रत् । विश्वा । वार्या । कृधि ॥ त्वम् । ह । यत् । यविष्ठ्य । सहसः ।
सूनो । आहुतेत्या—हुत ॥ ऋतावेत्यृत—वा । यज्ञियः । भुवः ॥ अयम् । अग्निः । सहस्रिणः ।
वाजस्य । शतिनः । पतिः ॥ मूर्द्धा । कविः । रयीणाम् ॥ तम् । नेमिम् । ऋभवः । यथा । एति ।
नमस्व । सहतिभिरिति सहति—भिः ॥ नेदीयः । यज्ञम् । ६१ (५०) अङ्गिरः ॥ तस्मै । नूनम् ।
अभिद्यव इत्यभि—द्यवे । वाचा । विरूपेति वि—रूप । नित्यया ॥ वृष्णे । चोदस्व । सुष्टुति-
मिति सु—स्तुतिम् ॥ कम । उ । स्वित् । अस्य । सेनया । अग्नेः । अपाकचखषस इत्यपाक—
चखषसः ॥ पणिम् । गोषु । स्तरामहे ॥ मा । नः । देवानाम् । विशः । प्रस्नातीरिति प्र—स्नातीः ।
इव । उस्त्राः ॥ कृशम् । न । हासुः । अघ्नियाः ॥ मा । नः । समस्य । दूढ्यः । परिवेषस इति
परि—द्वेषसः । अहतिः ॥ ऊर्मिः । न । नावम् । एति । वधीत् ॥ नमः । ते । अग्ने । ओजसे ।
गृणन्ति । देव । कृष्टयः ॥ अमैः । ६२ (५०) ॥ [६१] ॥ अमित्रम् । अर्दय ॥ कुवित् । स्विति ।
नः । गविष्ठ्य इति गो—इष्टये । अग्ने । सव्वेषिष इति सं—वेषिषः । रयिम् ॥ उरुकृदित्युरु—
कृत् । उरु । नः ॥ कृधि । मा । नः । अस्मिन्न । महाधन इति महा—धने । परेति । वर्क । भारभृ-
दिति भार—भृत् । यथा ॥ सव्वर्गमिति सं—वर्गम् । समिति । रयिम् । जय ॥ अन्यम् । अस्मत् ।
भियै । इयम् । अग्ने । सिषक्तु । दुच्छुना ॥ वर्द्ध । नः । अमवदित्यम—वत् । शवः ॥ यस्य ।
अजुषत् । नमस्विनः । शमीम् । अर्दुर्मखस्येत्यदुः—मखस्य । वा ॥ तम् । घ । इत् । अग्निः ।
वृधा । अवति ॥ परस्याः । अधीति । ६३ (५०) ॥ [६२] ॥ सव्वत् इति सं—वत् । अव्रान् ।
अभि । एति । तर ॥ यत्र । अहम् । अस्मि । तान् । अव ॥ विद्म । हि । ते । पुरा । वयम् । अग्ने ।
पितुः । यथा । अवसः ॥ अध । ते । सुम्नम् । ईमहे ॥ यः । उग्रः । इव । शर्यहेति शर्य—हा ।
तिग्मशृङ्ग इति तिग्म—शृङ्गः । न । वसंगः ॥ अग्ने । पुरः । रुरोजिथ ॥ सखायः । समिति । वः ।
सम्यञ्चम् । इषम् । स्तोमम् । च । अग्नये ॥ वर्षिष्ठाय । ख्वितीनाम् । ऊर्जः । नग्ने । सहस्वते ॥
संसमिति सं—सम् । इत् । युवसे । वृषन्न । अग्ने । विश्वानि । अर्यः । आ ॥ इडः । पदे । समिति ।

इच्छ्यसे। सः। नः। वसूनि। एति। भर॥ प्रजापत इति प्रजा—पते। सः। वेद। सोमापूषणेति
सोमा—पूषणा। इमौ। देवौ ॥ [६३] ॥

(यज्ञ ममै रधि वृष त्रेकान्नविंशतिश्च)

॥ ११ ॥

★

उशन्तः। त्वा। हवामहे। उशन्तः। समिति। इधीमहि॥ उशन्न। उशतः। एति। वह।
पितृन्। हविषे॥ अत्तवे॥ त्वम्। सोम। प्रचिकित इति प्र—चिकितः। मनीषा। त्वम्। रजिष्ठम्।
अन्विति। नेषि। पन्थाम्॥ तव। प्रणीतीति प्र—नीती। पितरः। नः। इन्द्रो इति। देवेषु। रत्नम्।
अभजन्त। धीराः॥ त्वया॥ हि। नः। पितरः। सोम। पूर्वे॥ कर्माणि। चक्रुः। पवमान। धीराः॥
वन्वन्न। अवातः। परिधीनिति परि—धीन्। अपेति। ऊर्णु। वीरेभिः। अश्वैः। मघवेति मघ—
वा। भव। ६५ (५०) ॥ [६४] ॥ नः॥ त्वम्। सोम। पितृभिरिति पितृ—भिः। सव्विदान इति
सं—विदानः। अन्विति। द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी। एति। ततन्थ॥ तस्मै॥ ते। इन्द्रो
इति। हविषा॥ विधेम। वयम्। स्याम्। पतयः। रयीणाम्॥ अग्निष्वात्ता इत्यग्नि—स्वात्ताः।
पितरः। एति। इह। गच्छत। सदः। सद इति सदः—सदः। सदत। सुप्रणीतय इति सु—प्रणी-
तयः॥ अत्त। हवींषि। प्रयतानीति प्र—यतानि। बरुहिषि। अथ। रयिम्। सर्ववीरमिति सर्व—
वीरम्। दधातन॥ बरुहिषद इति बरुहि—सदः। पितरः। ऊती। अर्वाक्। इमा। वः। हव्या।
चक्रुम्। जुषदध्वम्॥ ते। एति। गत। अवसा। शन्तमेनेति शं—तमेन। अथ। अस्मभ्यमि-
त्यस्म—भ्यम्। ६६ (५०) ॥ [६५] ॥ शम्। योः। अरपः। दधात॥ एति। अहम्। पितृन्।
सुविदत्रानिति सु—विदत्रान्। अविथ्सि। नपातम्। च। विक्रमणमिति वि—क्रमणम्। च।
विष्णोः॥ बरुहिषद इति बरुहि—सदः। ये। स्वधयेति स्व—धया॥ सुतस्य। भजन्त। पित्वः।
ते। इह। आगमिष्ठा इत्या—गमिष्ठाः॥ उपहूता इत्युप—हूताः। पितरः। सोम्यासः। बरुहि-
ष्येषु। निधिष्विति नि—धिषु। प्रियेषु॥ ते। एति। गमन्तु। ते। इह। श्रुवन्तु। अधीति। ब्रुवन्तु।
ते। अवन्तु। अस्मान्॥ उदिति। ईरताम्। अवरः। उदिति। परासः। उदिति। मद्ध्यमाः।
पितरः। सोम्यासः॥ असुम्। ६७ (५०) ॥ [६६] ॥ ये। ईयुः। अवृकाः। ऋतज्ञा इत्यृत—
ज्ञाः। ते। नः। अवन्तु। पितरः। हवेषु॥ इदम्। पितृभ्य इति पितृ—भ्यः। नमः। अस्तु। अद्य।

ये। पूर्वासः। ये। उपरासः। ईयुः॥ ये। पार्थिवे। रजसि। एति। निषत्ता इति नि—सत्ताः।
 ये। वा। नूनम्। सुवृजनास्विति सु—वृजनासु। विख्बु॥ अध। यथा। नः। पितरः। परासः।
 प्रत्नासः। अग्ने। ऋतम्। आशुषाणाः॥ शुचि। इत्। अयन्न। दीधितिम्। उक्थशास इत्युक्थ—
 शासः। ख्वाम। भिन्दन्तः। अरुणीः। अपेति। व्रन्न॥ यत्। अग्ने। ६८ (५०) ॥ [६७] ॥
 कव्यवाहनेति कव्य—वाहन। पितृन्। यख्वि। ऋतावृध इत्यृत—वृधः॥ प्रेति। च। हव्यानि।
 वख्व्यसि। देवेभ्यः। च। पितृभ्य इति पितृ—भ्यः। आ॥ त्वम्। अग्ने। ईडितः। जातवेद
 इति जात—वेदः। अवाट्। हव्यानि। सुरभीणि। कृत्वा॥ प्रेति। अदाः। पितृभ्य इति पितृ—
 भ्यः। स्वधयेति स्व—धया। ते। अख्वन्न। अद्धि। त्वम्। देव। प्रयतेति प्र—यता। हवींषि॥
 मातली। कव्यैः। यमः। अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः—भिः। बृहस्पतिः। ऋक्भिरित्यृक्—भिः। वावृ-
 धानः॥ यान्। च। देवाः। वावृधुः। ये। च। देवान्। स्वाहा। अन्ये। स्वधयेति स्व—धया।
 अन्ये। मदन्ति ॥ [६८] ॥ इमम्। यम। प्रस्तरमिति प्र—स्तरम्। एति। हि। सीद। अङ्गि-
 रोभिरित्यङ्गिरः—भिः। पितृभिरिति पितृ—भिः। सव्विदान इति सं—विदानः॥ एति। त्वा।
 मन्त्राः। कविशस्ता इति कवि—शस्ताः। वहन्तु। एना। राजन्न। हविषा। मादयस्व॥ अङ्गिरो-
 भिरित्यङ्गिरः—भिः। एति। गहि। यज्ञियेभिः। यम। वैरूपैः। इह। मादयस्व॥ विवस्वन्तम्।
 हुवे। यः। पिता। ते। अस्मिन्न। यज्ञे। बरुहिषि। एति। निषद्येति नि—सद्य॥ अङ्गिरसः। नः।
 पितरः। नवग्वाः। अथर्वाणः। भृगवः। सोम्यासः॥ तेषाम्। वयम्। सुमताविति सु—मतौ।
 यज्ञियानाम्। अपीति। भद्रे। सौमनसे। स्याम ॥ [६९] ॥

(भवा ऽस्मभ्य मसुं यदग्ने मदन्ति सौमनस एकं च)

॥ १२ ॥

॥ हरिः ॐ ॥

द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः — पद पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
१२	६९

